

kl

P.M.

ang. prämtrafiken med smalspårsvagnar
vid Göteborg ÖI.

Prämning av VGJ smalspårsvagnar började år 1904 i samband med transporter från Carnegieka bryggeriet. Prämtrafiken fick med åren allt större betydelse för VGJ ur trafikvärvningssynpunkt. Genom att smalspårsvagnar med tillhjälp av pråmar och bogserbåtar kunde nå vilken kajplats som helst i hamnen, eller lastplats utefter älven, stärktes järnvägens konkurrenskraft gentemot bilarna avsevärt.

Då SJ övertog VGJ fanns 10 pråmar av järn och dessa äro fortfarande i bruk. Bogseringen av pråmarna utföres av Bogserings AB Stormking, vilket debiterar SJ efter Göteborgs Bogserbåtsägareförenings taxa för pråmbogsering i Göteborgs hamn. Denna taxa är uppbyggd på 18 distrikt med olika tariffsatser i olika relationer. Vissa rabatter ha medgivits av bolaget efter underhandlingar hösten 1952. Av trafikanterna uttager SJ

för präm med 1 vagn	25:-
" " " 2 " ar	33:-
" " " 3 " "	36:50

allt enligt str 223 b art 25:17e. Vissa trafikanter bl a Katrinefors betala sina bogseringar själva.

I prämläget finnas tilläggsplatser för två pråmar. Då dessa äro upptagna, förtöjas pråmarna vid ett av Göteborgs hamn ägt pålvirke strax utanför läget. För detta tar hamnen hyra med 28 öre pr präm och dygn oavsett hur lång tid av dygnet, som pråmen angjort pålvirket.

SJ intäkter och kostnader för bogsering samt kostnader för angöring av pålvirke ha under åren 1949-52 varit

Kostnader för:	År			
	1949	1950	1951	1952
Bogsering	35.243	34.517	42.775	24.558
Angöring	<u>174</u>	<u>60</u>	<u>120</u>	ca <u>500</u>
	35.417	34.577	42.995	25.058
<u>Intäkter för:</u>				
Bogsering	<u>34.234</u>	<u>34.829</u>	<u>42.602</u>	<u>20.771</u>
Förlust	1.183	-	393	4.287
Vinst	-	252	-	-

SJ har i genomsnitt per år under 1949-52 gjort en förlust om 1.400 kronor på bogseringarna.

Antalet bogserade pråmar samt lastade och lossade vagnar ha under åren 1948-49 och 1952 varit

	Beräknat antal		
	<u>1948</u>	<u>1949</u>	<u>1952</u>
Antal lossade vagnar	2.496	2.880	1.482
" lastade "	1.876	1.345	402
S:a	4.372	4.225	1.882
Antal använda pråmar	1.914	1.564	981
Antal v.per pråm	2.3	2.3	1.9

Bland de trafikanter, som använda sig av prämningen märkas:

Pettersson o Holmström, som handhar speditionerna för bla Katrinefors och Lidköpings tändsticksfabrik. Denna firma är den jämförligt största trafikanten och hade

år 1948 1153 loss. o last. vagnar = 26 % av trafiken

" 49 1020 " " " " = 24 " " "

" 52 1020 " " " " = 54 " " "

Bland godsslagen märkas papper, papp och fiber från Katrinefors samt tändstickor från Lidköping.

Carl R. Johansson, som handhar speditionerna av trävaror från Hova, Fagerlid och Skagervik. Denna firma är den näst största trafikanten, som anlitar pråmarna och hade

år 1948 427 loss. o last. vagnar = 10 % av trafiken

" 49 890 " " " " = 21 " " "

" 52 439 " " " " = 23 " " "

Siporexfabriken var tidigare en stor kund och fick cement i behållare från Hälleknis. Denna trafik har upphört i samband med att Cementas siloanläggning för lös cement blev färdig.

Standard har regelbundna transporter med olja till Nossebro och Vara från Oljehamnen i Göteborg. De ha dock avtagit i betydelse under senare år (se tab 1).

Tre Lejon och Kooperativa förbundet har också vissa relativt regelbundna transporter av mjöl och specerier till bla Skara och Lidköping med smalspårsvagnar på pråmar.

Foderbolaget sände tidigare mycken spannmål med VGJ, men dessa transporter tycks ha försvunnit helt och hållet.

Kolfirmorna hade tidigare också ganska många laster till smalspårnätet. Dessa torde dock numera antingen gå via Olskroken i skopvagnar eller i normalspårsvagn till annan omlastningsstation.

Underhåll och reparation av pråmläget och vaktkurar åvilar givetvis SJ. Under de senaste åren har på detta nedlagts:

år 1951 15.590 kr på pråmläget

" 1952 6.225 " " vaktkurarna

S:a 21.815 kr

" 1952 19.000 " bidrag till Göteborgs stad för istandsättande av pål-
virke

S:a Sm 40.815 kr.

Dylika reparationer återkomma knappast oftare än vart 10:e år. Årskostnaden beräknas därför till ca 4.000 kronor.

Pråmarna repareras och målas i regel vart annat år. Under senare år har detta kostat

år 1950	50.425 kr
" 1952	<u>45.730</u> "
S:a	96.155 kr

Medelårskostnaden kan ur ovanstående siffror beräknas till ca 24.000 kronor.

För växling vid pråmläget samt för kajvaktstjänst därstädes beräknas kostnaderna per år till:

Lokomotor	4 tim/dag i 300 dgr = 1.200 tim/år
Växellag 1 tb, 2 stk	" " " " = 1.200 "
Kajvakt	12 tim/dag " " " = 3.600 "

Kostnad.

Lokomotor à 18 kr/tim = 21.600 kr/år

Växellag

1 tb à 5.32	"	=	6.384	"
2 stk " 5.12	"	=	12.288	"
Kajvakt à 5.32	"	=	<u>19.152</u>	"
S:a			59.424	"

Sammanfattning av driftskostnaderna:

Underhåll av pråmläge, kurar och pålvirke	ca 4.000 kr/år
" " pråmar	" 24.000 "
Växlingskostnader	59.400 "
Underskott på bogsering	<u>1.400</u> "
S:a	88.800 "
	approx. <u>90.000</u> "

Räntor på i pråmarna nedlagt kapital har ej beräknats. De inköptes på sin tid för ca 11.000 kr/styck och värderades år 1950 till ca 20.000 kr/styck (36 miö).

II Skl 10/4.53
Jane

Statens Järnvägar
GÖTEBORGS NORRA STATION
STATIONSINSPEKTOREN

Dnr

STATENS JÄRNVÄGAR DISTRIKTSCHEFEN vid II distr. Ink. 14 SEP 1953 Dnr. <i>St 4142/53</i>

Kt

~~II~~ II dkl
G.

1. Antal prämade vagnar
under tiden 1/1 - 31/8 1953 1841 = 7 per dag

2. Fördelning på trafikanter:

Pettersson & Holmström	681
Carl R. Johansson	891
Svenska Esso	142
Axel H Ågren	27
Cementa	15
Tre Lejon	38
Imperialkoks	12
Träfraktkontoret	23
Timber Trading	12

3. a) Trävaror från:

Hova, Fagerlid, Kvarnabo, Anten, Skagensvik, Åskelåren, Götene, Skara, Sjövik, Nasclerör, Leksberg, Lugnås, och Främmostad.	953
--	-----

- b) Tändstickor från Lidköping 231 ✓
- c) Papper från Mariestad 450
- d) Olje till Nossebro, Lidköping 142 ✓
- e) Cement från Vänera 15
- f) Mjöl till div. stationer 39 ✓
- g) Koks " " " 11 ✓

Göteborgs Nordstation 12 september 1953

J. Hugo Arén